

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Mgr. Tomáše Mottla a soudkyň JUDr. Blanky Trávníkové a Mgr. Lucie Jackwerthové v právní věci žalobce M ██████ M ██████ nar. ██████ bytem ██████ zastoupeného Mgr. Petrou Gerlichovou, advokátkou se sídlem v Praze 2, Španělská 742/6, proti žalované České republice – Ministerstvu spravedlnosti, se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 16, o **nemajetkové újmy**, o odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 19. srpna 2016, č. j. 18 C 83/2016-96,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku II. **potvrzuje** a ve výroku III. **se mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 12 342 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku do rukou advokátky žalobce.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci zákonný úrok z prodlení z částky 60 000 Kč od 29. 1. 2016 do 18. 4. 2016 do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I), žalobu co do zaplacení částky 140 000 Kč s příslušenstvím zamítl (výrok II) a uložil žalobci povinnost zaplatit žalované náklady řízení vedeného před soudem prvního stupně ve výši 300 Kč.

Takto soud rozhodl o žalobě, kterou se žalobce domáhal po žalované svých nároků z odpovědnosti státu za nemajetkovou újmu způsobenou při výkonu veřejné moci. Proti žalobci bylo vedeno trestní stíhání zahájené dne 23. 3. 2010, které bylo skončeno teprve dne 16. 4. 2015. Řízení bylo vedeno k obvinění žalobce z majetkové trestné činnosti – přečin krádeže a poškození cizí věci ve čtyřech různých skutcích a žalobce byl třikrát odsouzen soudem prvního stupně tak, že tato rozhodnutí byla vždy zrušena odvolacím soudem pro zásadní nedostatky řízení a rozhodnutí soudu prvního stupně. Teprve po změně obsazení soudu byl vyhlášen dne 30. 12. 2014 zprošťující rozsudek a odvolání státního zástupce bylo zamítnuto rozhodnutím odvolacího soudu dne 16. 4. 2015. Žalobce uplatnil nárok na náhradu nemajetkové újmy, která mu takto byla způsobena nepřiměřenou délkou řízení ve výši 100 000 Kč. Žalobce dále nárokoval náhradu újmy, která mu byla způsobena nezákonným rozhodnutím ve výši 100 000 Kč. Nezákonným rozhodnutím je usnesení o zahájení trestního stíhání, neboť výsledkem celého trestního řízení bylo zproštění žalobce. Újmu z nezákonného rozhodnutí popsal žalobce jako stres z toho, že si musel třikrát vyslechnout odsuzující rozhodnutí soudu a měl obavu z možného odsouzení a případné povinnosti zaplatit způsobenou škodu.

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobci náleží odškodnění nemajetkové újmy za nepřiměřenou délku trestního řízení ve výši 60 000 Kč, které v průběhu tohoto soudního řízení již žalovaná žalobci zaplatila dobrovolně dne 18. 4. 2016. V souladu s konstantní judikaturou vyčíslil soud prvního stupně zadostiučinění tak, že za první dva roky trestního řízení náleží žalobci částka 15 000 Kč a celková náhrada je tak ve výši již zaplacených 60 000 Kč, kdy opakovaná rušení rozsudků soudu prvního stupně nemohou být důvodem navýšení zadostiučinění. Soud prvního stupně dále konstatoval, že na rozhodnutí o zahájení trestního stíhání je nutno pohlížet jako na nezákonná rozhodnutí, neboť v důsledku zprošťujícího rozsudku pozbylo rozhodnutí o zahájení trestního stíhání svých účinků. Žalovaná poskytla žalobci jako zadostiučinění takto vzniklé újmy omluvu. Soud prvního stupně konstatoval, že žalobce netvrdil ani neprokazoval žádné relevantní skutečnosti, které by mohly přiznání dalšího zadostiučinění v penězích odůvodnit. Soud prvního stupně doplnil, že žalobce byl navíc v průběhu trestního řízení odsouzen v jiném trestním řízení vedeném u Okresního soudu pro Prahu-západ pod sp. zn. [REDAKCE] a i když bylo odsouzení zahlazeno v důsledku amnestie, jedná se o relativizaci možnosti, že by posuzovaným trestním stíháním mohlo být podstatněji zasaženo do osobnostní sféry žalobce. Omluvu, kterou již žalovaná poskytla tak považoval soud prvního stupně za dostatečnou a nárok žalobce na zaplacení 100 000 Kč zamítl.

Proti rozsudku soudu prvního stupně podal žalobce včasné a přípustné odvolání, v němž opětovně popsal průběh soudního řízení a zdůraznil jeho nepřiměřenou délku. Zdůraznil, že se musel třikrát vypořádat s traumatem z odsuzujícího rozhodnutí a trápit se tím, z čeho bude hradit vyčíslenou škodu. Navrhl, aby odvolací soud přiznal žalobci celou nárokovanou částku.

Odvolací soud odvoláním napadený rozsudek soudu prvního stupně přezkoumal podle § 212 a násl. o. s. ř. Po přezkoumání odvoláním napadeného rozsudku a postupu soudu prvního stupně předcházejícího vydání napadeného rozsudku dospěl odvolací soud k závěru, že odvolání není důvodné.

Mezi účastníky řízení nebyla sporná skutečnost, že žalovaná v průběhu soudního řízení poskytla zadostiučinění žalobci za nemajetkovou újmu způsobenou žalobci trestním

řízením vedeným u Okresního soudu pro Prahu-západ pod sp. zn. [REDAKCE] částku ve výši 60 000 Kč pro odškodnění újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení a omluvu pro odškodnění újmy způsobené nezákonným rozhodnutím.

Odvolací soud shledal, že ve věci samé soud prvního stupně provedl dokazování v potřebném rozsahu, výsledky tohoto dokazování zhodnotil postupem podle § 132 o. s. ř. a dospěl na základě provedeného dokazování ke správným skutkovým zjištěním.

Odvolací soud posoudil výši nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou trestního řízení vedeného proti žalobci u Okresního soudu pro Prahu-západ pod sp. zn. [REDAKCE] [REDAKCE] Toto řízení bylo zahájeno usnesením ze dne 24. 3. 2010 a skončeno bylo pravomocně dne 16. 4. 2015. Řízení tak trvalo pět let a mezi účastníky řízení ani nebylo sporu o tom, že tato délka řízení byla nepřiměřená. Podle stanoviska Nejvyššího soudu Cpjn 206/2010 je třeba považovat za opodstatněné odškodnění ve výši 15 000 – 20 000 Kč za první dva roky řízení a 15 000 – 20 000 Kč za každý další rok. Za hodnotící kritéria jsou považovány: celková délka řízení, složitost případu, jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilych odstranit průtahy v řízení, postup orgánů veřejné moci během řízení a význam předmětu řízení pro poškozeného (§ 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, ve znění pozdějších předpisů). Posuzované trestní řízení bylo vedeno proti třem obžalovaným z majetkové trestné činnosti spočívající v devíti skutcích, z nichž se čtyři týkají žalobce. Mimo čtyř obžalovaných bylo slyšeno 14 svědků a nelze tedy považovat věc za jednoduchou, jak namítá žalobce. Vzhledem k rozsáhlosti posuzované trestné činnosti a náročnosti dokazování má odvolací soud naopak za to, že je nutné přiznané odškodnění ponížít o 20%. Na druhé straně je na místě navýšení o 10% za extrémní délku posuzovaného řízení, v němž byla opakovaně vydávána rozhodnutí, jimiž nebylo trestní řízení skončeno. 10% navýšení dále náleží žalobci za význam řízení, neboť šlo o trestní řízení, v němž mu hrozilo odsouzení k podmíněnému trestu odnětí svobody (který mu byl v prvních odsuzujících rozhodnutích také uložen). Jednání žalobce nezpůsobuje navýšení ani snížení náhrady, neboť nebylo nijak excesivní. Za této situace považuje odvolací soud přiznané zadostiučinění ve výši 60 000 Kč za odpovídající a rozhodnutí soudu prvního stupně, jímž nebylo přiznáno další zadostiučinění v penězích, za věcně správné. Proto odvolání žalobce proti rozhodnutí soudu prvního stupně, jímž byla zamítnuta žaloba v části, již se domáhal zaplacení dalších 40 000 Kč z důvodu na navýšení náhrady této nemajetkové újmy z důvodu nesprávného úředního postupu spočívajícího v nepřiměřené délce řízení, tak není důvodné.

Žalobce se dále žalobou domáhal náhrady nemajetkové újmy způsobené nezákonným rozhodnutím (usnesením o zahájení trestního stíhání, když výsledkem celého trestního řízení bylo zproštění žalobce) ve výši 100 000 Kč. Žalovaná v průběhu soudního řízení poskytla jako zadostiučinění za tuto újmu žalobci omluvu. V trestním řízení bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, kterým bylo usnesení o zahájení trestního stíhání proti žalobci, když toto rozhodnutí pozbylo svých účinků pozdějším rozhodnutím o zproštění obžaloby žalobce, neboť se neprokázalo, že by skutky spáchal žalobce (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2012 sp. zn. 28 Cdo 878/2011, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2003 sp. zn. 25 Cdo 2060/2011). Žalobce uvedl, což žalovaná nezpochybnila, že se proti usnesení o zahájení trestního stíhání bránil řádnou stížností a tak byla splněna také podmínka vyčerpání řádných opravných prostředků, která byla požadována dle závěrů rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2009 sp. zn. 31 Cdo 3489/2007, jenž byl ovšem později zrušen nálezem Ústavního ze dne 10. 3. 2011 sp. zn. IV. ÚS 3192/2010 se závěrem, že obligatorní vyžadování této podmínky není ústavně konformní. Žalobci tak náhrada nemajetkové újmy náležela.

Podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. se zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Nejvyšší soud vyslovil v rozsudku ze dne 27. 6. 2012 sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, že: „Soudy při stanovení formy či výše zadostiučinění vychází především z povahy trestní věci, též z délky trestního stíhání, a především dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namíste pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat.“ Odvolací soud se zabýval posouzením výše nemajetkové újmy, která byla žalobci způsobena a za tím účelem také ještě v průběhu odvolacího řízení poučil žalobce o jeho povinnosti tvrzení a důkazní ohledně rozsahu nemajetkové újmy, která na rozdíl od újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení není presumována. I přes toto poučení, výzvu a prostor poskytnutý v odvolacím řízení, žalobce nepopsal nemajetkovou újmu jinak, než jen v nejobecnější rovině jako újmu o způsobenou stresem z případného odsouzení a povinnosti hradit vyčíslenou škodu. Dále žalobce tvrdil, že mu byla způsobena újma a v rodinných vztazích, přičemž tato tvrzení nebyla nijak konkretizována vyličením konkrétních skutečností a okolností (žalobce pouze uváděl, že odkládal kvůli trestnímu stíhání svatbu); k prokázání těchto svých nekonkrétních tvrzení navrhl jako důkaz jen svůj vlastní výslech. Za této situace nebylo takového dokazování třeba, neboť tvrzení zůstala jen v obecné rovině.

Žalobce byl odvolacím soudem vyzván k uvedení judikatury o srovnatelných případech (v intencích rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2015 sp. zn. 30 Cdo 1747/2014, podle něhož je primárně věcí žalobce, aby již v rámci žaloby provedl srovnání zejména na podkladě judikatury vyšších soudů či Evropského soudu pro lidská práva s jinými případy odškodňování nemajetkové újmy vzniklé v důsledku porušení stejných práv, aby bylo možno učinit závěr, že právě žalobcem požadovanou částku lze považovat za přiměřené zadostiučinění). Žalobcem označená rozhodnutí Ústavního soudu I. ÚS 2394/2015 a IV. ÚS 429/2015 nepovažuje odvolací soud za přílehlavá. Rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 429/2015 se vztahuje na zcela odlišný případ, kdy byla navíc ústavní stížnost odmítnuta jako nedůvodná. V rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 2394/2015 pak byla posuzována situace, kdy byla tvrzena změna zdravotního stavu stěžovatelky, která byla prokazována znaleckým posudkem, a nešlo o případ nekonkrétně popsané újmy.

Odvolací soud dospěl na základě uvedených důvodů k závěru, že rozhodnutí soudu prvního stupně je správné i v části týkající se odškodnění nemajetkové újmy z nezákonného rozhodnutí a v souladu s § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. tak lze považovat za přiměřené zadostiučinění konstatování porušení práva, které bylo naplněno omluvou žalované, již se žalobci dostalo v průběhu tohoto soudního řízení. Za absence dalších tvrzení a důkazů žalobce o výši újmy způsobené nezákonným rozhodnutím nebylo možné dospět k závěru, že žalobci nad rámec konstatování porušení práva náleží také částka v penězích.

Odvolací soud z uvedených důvodů shledal rozsudek soudu prvního stupně věcně správným a podle § 219 o. s. ř. jej potvrdil.

Odvolací soud změnil napadené rozhodnutí ve výroku III. o náhradě nákladů řízení, kdy žalobce byl v tomto řízení se svým nárokem částečně úspěšný v rozsahu částky, kterou žalovaná dobrovolně plnila po podání žaloby (§ 146 odst. 2 o. s. ř.), což se však v intencích

judikatury Nejvyššího soudu považuje v tomto typu soudního řízení za plný úspěch ve věci. K tomu viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2014 sp. zn. 30 Cdo 2707/2013), podle něhož „*dosáhne-li poškozený žalobce satisfakce uložením povinnosti škůdce nahradit mu nemateriální újmu anebo poskytnout mu morální satisfakci, popř. dosáhne konstatování porušení práva, lze s přihlédnutím k přiměřenosti žalované formy náhrady hodnotit ve smyslu zásad úspěchu ve věci obdobně jako plný úspěch (§ 142 odst. 1 o. s. ř.), byť žalobci nebylo přiznáno jím požadované plnění nebo jeho výše*“. Žalobci tak náleží plná náhrada nákladů řízení vedeného před soudem prvního stupně, která je u něj tvořena náklady na jeho právní zastoupení. Náklady řízení žalobce činí 12 342 Kč a jsou tvořeny mimosmluvní odměnou advokátky žalobce po 3100 Kč na jeden úkon právní služby dle § 7 bod 5 z tarifní hodnoty dle § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu, a to celkem za tři úkony právní služby – převzetí věci, sepsání žaloby, částečné zpětvzetí žaloby [§ 11 odst. 1 písm. a), d), g) advokátního tarifu], paušální náhradou hotových výdajů po 300 Kč připadající na tyto úkony právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) a náhradou 21 % daně z přidané hodnoty (§ 137 odst. 3 o. s. ř.) ve výši 2142 Kč.

O nákladech odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle ustanovení § 224 odst. 1 o. s. ř. a § 142 odst. 1 o. s. ř., když v odvolacím řízení byla úspěšná žalovaná, avšak jí náklady odvolacího řízení nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání do **dvou** měsíců od jeho doručení u soudu prvního stupně a rozhodovat o něm bude Nejvyšší soud.

V Praze dne 28. června 2017

Mgr. Tomáš Mottl v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Eva Barchánková